

ოცხანო სპ. სოც.-დემ. პარტიის საზღვარ-გარეთელ ბიუროსი.

Organe du Bureau à l'Étranger du parti Social-démocrate de Géorgie.

დვანი

დროშა

" NOTRE DRAPEAU "

დამაარსებელი — ნოე ჟორდანია

№ 97

პ ა რ ი ზ ი ნ ო ე მ ბ ე რ ი 1 9 8 1

შ ი ნ ა ა რ ს ი

გ. ნაკაშიძე

პავლე სარჯველაძე

პავლე სარჯველაძის გარდაცვალება.

პრ. ინწკირველი
ოაზა აბნერაშვილი

პავლე სარჯველაძე.

ციცკარი (ლექსი)

მოწოდება

ნ. ჟორდანია

დიდი თარიღი

გ. რობაქიძე

ისტორიული წამები.

ლ. ფალავა

საბ. რუსეთული „ერთა მეგობრობა“.

მ. ბ. როგორ უნდა გვესმოდეს ნამდვილი დემოკრატია.

გრ. წერეთელი

საქართველო და რუსეთი.

დამსწრე

1924 წლის აჯანყების დღე.

გაკვრით.

ვ.ჩუბინიძე რაა საჭირო, რომ მთლიანობა დაგიცვათ.

საფრანგეთის პრეზიდენტის არჩევნები და სხვა...

(1899 — 1981)

პ ა ვ ლ ე ს ა რ ჯ ვ ე ლ ა ძ ე

PAUL SARDJVELADZÉ

ს. ს. დ. პარტიის საზღვარგარეთელ ბიუროს თავმჯდომარე

ლახვარივით მოხვდა გულს ნიკო ურუშაძისაგან მიღებული ცნობა პავლე სარჯველაძის გარდაცვალების შესახებ.

თავისუფალ საქართველოს დაპყრობის პირველ დღიდანვე პავლე იმ მებრძოლთა ჯგუფს ეკუთვნის, რომლის მიზანია მომხდური ძალის განდევნა და საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენა.

დატუსაღებული, ძალით უცხოეთში გადმოსახლებული, ის აქაც განაგრძობს დასახული მიზნის მისახწევად უანგარო სამსახურს.

შრომის მოყვარე, დაუშრეტელი ენერჯის მქონე, განსაკუთრებული პუბლიცისტური ნიჭით დაჯილდოებული, ის ხდება ავტორი აუარებელი პოლიტიკური წერილებისა. ის ეხმაურება ყოველგვარ მოვლენას, ყოველგვარ უბედურებას მის სამშობლოში დატრიალებულს. მისი ნაშრომები მძაფრი კრიტიკაა, აშკარა მხილება - გამომზეურებაა ძლევამოსილი, ჩრთილოეთის ბუმბერაზის მზაკვრული ზრახვებისა.

ურყევი რწმენა - იმედით აღსავსე საყვარელი ერის ოცნება - იდეალების საბოლოო გამარჯვებაში. საბრძოლველად ამართებული ბასრი ხმალივით მისი მქრელი კალამი ხელიდან არასოდეს არ გაუგდია, უცხოეთში აფრიალებული ეროვნული დროშა არასოდეს დაბლა არ დაუხრია!

მის საყვარელ შვილს გიას, მის პარტიულ მეგობრებს, „ჩვენი დროშა - ს“ რედაქციას და ყოველ ქართველ მამულიშვილს ვუცხადებ ჩემს გულწრფელ თანაგრძნობას ძვირფასი მეგობრის, პავლე სარჯველაძის, მოწამებრივი სიკვდილით გამოწვეულს.

გიორგი ნაკაშიძე

პავლე სარჯველაძის გარდაცვალება

პავლე სარჯველაძის დაკარგვით ს. დ. მ. პარტიამ და მთლიანად ქართულ პოლიტიკურმა ემიგრაციამ დიდი დანაკლისი განიცადა.

მიმდინარე წლის 1 ივლისს პავლე სარჯველაძე, უბედური შემთხვევის შედეგად გარდაიცვალა ლევილში, პარიზის ახლოს და დაკრძალული იქნა ლევილის ქართულ ძმათა სასაფლაოზე, მის გარდაცვლილ მეუღლესთან ერთად.

პავლე სარჯველაძის დაკრძალვას მრავალი ხალხი დაესწრო. დეკანოზმა მამა ილიამ ღვთის მსახურების ჩატარების შემდეგ სიტყვით მიმართა დამწუხრებულ ქართველობას, სადაც გააშუქა პავლე სარჯველაძის სიცოცხლის უკანასკნელ წუთამდე სამშობლოს განთავისუფლებისათვის უანგარო ბრძოლები, გამოსათხოვარი სიტყვები წარმოსთქვეს: ქართული სათვისტომოს თავმჯდომარემ ბატონ ვიქტორ ხომერიკმა, და პროკოფი ინწკირველმა. სათვისტომოს თავმჯდომარემ, სიტყვა წარმოსთქვა ფრანგულად, რადგან დამსწრეთა შორის იყვნენ ბევრი უცხოელი, რომლებსაც თავმჯდომარემ, მის მგრძნობიარე და შინაარსიან სიტყვაში გააცნო ჩვენ მეგობარ ფრანგებს და სხვა უცხოელებთ გარდაცვალებულის მოღვაწეობა, როგორც იქ, საქართველოში ისე აქ, უცხოეთში და სამძიმარი გამოუცხადა მის ვაჟს მეუღლეთურთ, და მის ცოლის ძმას ბ - ნ. ირაკლი ჯაფარიძეს.

ამხ. პროკოფი ინწკირველი თბილ და მგრძნობიარე სიტყვით დაემშვიდობა მის ძველ მეგობარს და პარტიულ თანამგზავს. პავლე სარჯველაძემ საცხოვრებლად პარიზი ამოირჩიაო, ხაზი გაუსვა თუ რა წვალემა, მძიმე ფიზიკური შრომა, რა არ გამოიარა სხვა პოლიტიკურ ლტოლვილებთან ერთად, მაგრამ მისი მთავარი ბრძოლა ყოველთვის საქართველოს განთავისუფლებისაკენ იყო მიმართული. აღნიშნა თუ როგორ ღირსეულად უძღვებოდა

„ჩვენ დროშა“ - ს რედაქციას. ს. დ. მუშათა პარტიის საზღვარ გარეთელ ბიუროს, რომლის თავმჯდომარე იყო აწ განსვენებული ჩვენი დაუფიწყარი ამხანაგი პავლე სარჯველაძე.

პ ა ვ ლ ე ს ა რ ჯ ვ ე ლ ა ძ ე

ძნელზე, ძნელია მეგობრის დაკარგვა და მასზე წერა, მაგრამ გლოვასთან ერთად საჭიროა თქმა და წერა იმის, თუ ვინ იყო პავლე და ვინ დავკარგეთ, მერე რა დროს?!

ამ მღელვარე საუკუნეში, რომლის მზგავსი ისტორიას არ ახსოვს. როდესაც ქართველ დევნილთა მებრძოლი ძალები თანდათან მცირდება.

პავლე უმაღლეს სასწავლებელში არ ყოფილა, მან სწავლა, მიიღო, მეტეხში, და აი აქ ემიგრაციაში. ის ტრიალებდა და ახლოს იყო იმ დიდ ადამიანებთან, რომლებმაც დასწერეს, ჩვენი საამაყო კონსტიტუცია, შეჰკერეს ჩვენი ერის სამფეროვანი დროშა. ვინ იყვნენ ისინი? ისინი გახლდათ, ჩვენ მინისტრებთან ერთად: გიორგი გვაზავა, მიშა არსენიძე, დავით შარაშიძე და სხვა მრავალნი. აი სად გაიზარდა პავლე.

როცა ჩვენ დაგვიდგა კითხვა რა ვქნათ! ჩვენი ქვეყნის საამაყო შვილები, ჩვენი პარტიის საზ. გარ. ბიუროს წევრების უმრავლესობა და თვით პარტიის დამაარსებელი ბიუროს მუდმივი თავმჯდომარე ნოე ეორდანიას აღარ გვყავს. მის მაგიერი კაცი იყო საჭირო. დავეალა გიორგი ერადეს და ნოე ცინცაძეს, რომ ღირსეული ადამიანი მოენახათ. ითათბირეს და პავლე სარჯველაძე წარმოგვიდგინეს. ჩვენ ის ერთხმად მივიღეთ.

მის შემდეგ სიცოცხლის უკანასკნელ წუთამდე შრომა და ბრძოლა არ შეუჩერებია, არა მარტო ბიუროსი. ეროვნული საბჭო, რადიო გადაცემები, არქივის საკითხი, გაზეთისა და წიგნების გამოცემა. ყოველივე ეს მოითხოვდა მის ყურადღებას და საჭირო კითხვებზე პასუხის გაცემას..

პავლემ ეს, რომ ღირსეულად შეასრულა ამის მოწამე ჩვენ ყველანი ვართ. როგორ მოახერხა მან ყოველივე ეს, ასე ამაყად, ვალ - მოხდილი შეუერთდა ჩვენს წინაპრებს. მან იცოდა ჩვენი ქვეყნის ისტორია, იცოდა ათასი წლის მანძილზე რას სწერდნენ, ჩვენი მწერლები, პოეტები, საზოგადო მოღვაწეები, რას ნატრობდნენ ისინი ჩვენი ქვეყნისათვის.

პავლე სარჯველაძემ მეორე მსოფლიო ომის წინ, ჯერ კიდევ ახალგაზრდამ გამოსცა ლექსთა კრებული ლეის პირელის ფსევდონიმით, მასვე ეკუთვნის მოთხრობა „დანგრეული ოჯახი“ და 1980 წელში გამოსული წიგნი, „იმედი და რწმენა“, რომელიც შეიცავს მის პოლიტიკური წერილების კრებულს. მრავალ ფეროვანი იყო მისი მოღვაწეობა ამ ქვეყნად რომელსაც ის ვალმოხდილი გასცილდა. მას ისტორია ვერ დაივიწყებს, მარად იქნება ხსენება მისი.

პრ. ინჟკირველი. — 10 - 9 81.

ც ი ს კ ა რ ი

პავლე სარჯველაძის ნათელ ხსოვნას

განიხვნა ლამის სიბნელე,
 ზეცა პირს იბანს ქათქათა,
 მძლავრობს ალიონს პირიმზე
 და ლამობს ჯანლის გაფანტვას.
 ნაირფერ გამად იღვრება
 ნაკადი მზის, ვერცხლისფერი,
 როს ეფინება ნარნარად
 კაცთა სამყოფელს, პირთეთრი.
 მოგხიბლავს ამაზე მეტად
 მშვენიება სხვა მადლიანი,
 ვიდრე დაგატკობს მზის ხილვა,
 აისი ნაპერწკლიანი?
 არა! ეს ერთად ერთია
 გულს მოგიფინოს ნათელი,

მარად თან გვახლდეს მეგზურად
 რწმენა - •მედი სანთელი!
 რომ არ კვდებოდეს გულის თქმა,
 ვით მაჯისცემა სიკოცხლის:
 ინათებს ზეცა მშვიდობის,
 სილალის კაცურ უფლების.
 რომ მით ძვალ - რბილში ატანდეს
 ყოველი მზის დაბადება,
 ჰვანტავდეს ღამის დაღალებს
 რომ განაბნევდეს უკუნეთს,
 კაცურ ღირსების შემოჰკავს;
 ჰვანტავდეს ღრუბლებს და ბურუსს,
 სულის და გულის გამჭოლავს.
 რომ ღამეც დღისებრ ნათელი
 გვექნეს ციურთა დასისგან,
 რწმენა იმედი მომავლის,
 სიმხნეს გვმატებდეს მათ სხვითგან.
 და მაშინ მზეც. მოლივლივე
 ზეციურ ფერთა გამაში,
 გაგვითბობს სულის კუნჭულებს
 გულ - ლალად ვლიდეთ წყვედიადში.
 მაგისებრ მაშინ ნისლიდან
 ვარსკვლავთ კიაფიც თვალს მოგვეჭრის,
 მზენათელს შარავანდს მოჰფენს
 ღიმილი ღამის დედოფლის!

რაზა აბნერაშვილი.

21 ივლისი, 1981 წ. — ბათ - იამი.

ჩვენი იძულებითი ლტოლვილობა უცხოეთში, საქართველოს დაპყრობის ხხისაა. ამ ხნის, ე. ი. 60 წლის განმავლობაში ჩვენმა პოლიტიკურმა ემიგრაციამ დიდი დანაკლისი განიცადა. ჩვენი ბრწყინვალე მეთაურების და მორიგი წევრების უმრავლესობა ვალ მოხდილნი, ლევილის ძმათა სასაფლაოზე განისვენებენ. შორს, ძალიან შორს უცხოეთში დიდ ტანჯვაში, დასჭკნა და დასრულდა მათი სიცოცხლე. ისინი მოკვდნენ განმარტოებით, მათი სული ტანჯვის კოცონზე დაიწვა და ჩაიფერფლა, რადგან მთელი მათი არსება დადავა სევდამ უსამართლობისამ, და განშორებისამ, მაგრამ ისინი განშორდნენ ამ ქვეყანას იმ ღრმა რწმენით, რომ ქართველი ერი არ მიატოვებს თავის სიმართლის ძიებას, თავის უფლების მოთხოვნას და დადგება ის ღროც იმ მონობის ბორკილს დაამსხვრევს, რომელიც საქართველოს სირცხვილს და უბედურებას წარმოადგენს.

დავრჩით მცირე რიცხოვანი, მაგრამ ვრჩებით შეურიგებელნი. ახლოვდება ჩვენი სიცოცხლის და ასრულიც. ჩვენი უწმინდესი მოვალეობაა, ჩვენი ცხოვრების მიწურულში, ყოველ დღე, ყოველ საათს, ყოველ წუთს მოკრძალებით, აღტაცებით ვემსახუროთ, ჩვენ საყვარელ სამშობლოს საქმეს, რომელიც ბრძოლის ველზე დაეცა ბოლშევიკური რუსეთის ხელით:

არაოდეს ისე აუცილებელი არ ყოფილა ჩვენი ერთობა, ერთად ყოფნა, მუშაობა და ყოველივე უთანხმოების, შეცდომების თუ განსხვავების გამოსწორება - დავიწყება, როგორც დღეს. ჩვენი მიზანია: ერთობა, სიმართლის სამსახური, აღდგენა და მტკიცედ დამყარება იმ თავისუფლების, რომელიც საქართველოს ძალით მოსტაცეს.

ჩვენი სიცოცხლის უმთავრესი საგანია მშობლიური ქვეყნის ბედნიერება. დაუღალავი ბრძოლა ყველა იმ დაბრკოლებების წინააღმდეგ, რომლებიც ჩვენ ქვეყანას თავისუფლების წარმატების გზაზე გადაუღობეს.

ამ შეგნებით და ამ გზით ივლის ჩვენი პარტია, და მისი ორგანო „ჩვენი ღროშა“ აქეთვე მოგიწოდებთ თქვენც.

საქართველოს საზღვარგარეთელი ბიურო და ს. დ. პარტიის პარიზის ორგანიზაცია 1924 წლის აგვისტოს დიად დღეს აჯანყების 57 წლის თავზე უძღვნი აწ განსვენებულ თავისუფალ საქართველოს პრეზიდენტის ნოე ჟორდანიას წერილს. - ოქტომბერი 1930 წელი. -

—[—]—

დიდი თარიღი

არის თარიღი, რომელსაც უკუღმართ ცხოვრების ბრუნვა ვერ წაშლის. რაც უფრო შორს მიმდინარეობს ისტორიის მანძილზე, მით უფრო მეტი შარავანდედით შეიმოსება და მომავალ თაობას მეტად სათაყვანებელი ხდება. სწორეთ ასეთია 1924 წლის აჯანყება საქართველოსი. ხალხმა სცადა აღდგომა, მტრის ბორკილთა დამსხვრევა და ის დამარცხდა, მაგრამ ყველა აჯანყება გამარჯვებულა?! ან და ქვეყნად მოიპოვება ისეთი ერი, რომელსაც ისტორიის განმავლობაში მწარე დამარცხება არ განუცდია?

აჯანყებაში დიდ ძალი მსხვერპლი შეიწირა ვერაგმა მტერმა, საკანში, ვაგონებში გამომწყვდეული მრავალი ათასი და სრულიად უდანაშაულონი გაუგონარი კელურობით გაჟლიტა. მაგრამ „ცრუ და მუხთალი სოფელი მოწყვი ავისა მქნელია“ მუდამ ასეთია ბუნება მტარვალთა, თავიანთ სიმხთალეს სისასტიკით ფარავენ, რაც უფრო მწარეა მტარვალთა მიერ მიყენებული ჭრილობა. მით უფრო დიდია სურვილი მონობის დამხობის და თავისუფლების აღდგენის. დაღმართს აღმართი მოჰყვება, ეს არის კანონი ბუნების, დამარცხებას გამარჯვება, ეს არის კანონი ცხოვრების. თუ ვინმე ფიქრობდა, რომ ქართველი ერი უცხო ბატონობას შეეჩვეოდა, შეჩვეულ მტერს უნებლიეთ შეურიგდებოდა და მის წინაშე ქედს მოიხრია, აგვისტოს აჯანყებით ეს ილუზია გაქრა, საუკეთესო მებრძოლთა სისხლმა მტარვალსა და ჩაგრულ ერს შორის აღმართა გარდაუვალი კედელი. 1924 წელს გაწყდა უკანასკნელი

ძაფი და ამოითხარა გაუვალნი ორმო გაბატონების მოტრფილაჲ რუსეთსა და თავისუფლებისათვის მებრძოლ საქართველოს შორის. ქართველმა ერმა 1924 წელს დაამტკიცა, რომ მას არ შეუძლია შეურიგდეს მონობას, აგვისტოსექტემბერი, ეს არ არის არა მარტო თარალი, არამედ რაფიელის „სალი კლდეც“ საიდანაც სჩქეფს უკვდავების შადრევანი, მისი ფერი შეინდისაა, როგორც ჩვენი დროშა.

დაიღვარა წმინდა სისხლი სიმბოლო ჩვენი გამარჯვებისა, ნუ ეძებთ მსხვერპლის მეტ - ნაკლებობას ამა თუ იმ კლასის, პარტიის ან პროფესიის მიხედვით, ეგ ხომ უღირსი იქნებოდა გათხრილ საფლავთა წინაშე. ქართველ ერს თავისი ახალი ისტორია აქვს. ამას ვერ წაშლით, ის არის თანამედროვე ერი, თავისი სოციალური ტკივილებით და პოლიტიკური სიმწიფით. ეს იმდენად ბუნებრივია, რომ მეტია შეჩერება. რა არის მამ სავალდებულო? ერთად ყოფნა, მთელი ჩვენი ფიზიკური და მორალური ძალების შემოკრება, დასახული მიზნის ირგვლივ პარტიათა მთლიანი ეროვნული ფრონტი, სოციალური ქიდილი მხოლოდ თავისუფალ საქართველოში. აი რა არის თანამედროვე ერის სიმწიფის მაჩვენებელი. ვართ ჩვენ მომწიფებულნი? ცხადია ვართ, მიუხედავად პარტიული სხვა და სხვაობისა ეროვნულად ვართ ქართველნი. ჩვენ კიტრფით თავისუფლებას, დამოუკიდებლობას, აქედან ჩვენი აღტაცება, ჩვენი გამბედაობა. ჩვენი თავის ბატონ - პატრონი ჩვენ თვითონ გვინდა ვიყოთ, და ამის განსაცვიფრებელი მაგალითი მოგვცა აგვისტო - სექტემბერმა. 1924 წელი უკვდავია, ის საქართველოს საბოლოო გამარჯვებას ამზადებს..

ნოე ჟორდანიია.

გ რ ი გ ო ლ რ ო ბ ა ქ ი ძ ე

ასი წელი გვაშორებს გრიგოლ რობაქიძის დაბადების დღეს პოეტი და დიდი მოაზროვნე იყო ის ადამიანი, რომელმაც იმღერა ქართველი ერის სიამაყეზე. აღსაყვანიტო, ტალანტი, ვიცნობთ როგორც დიდ მოაზროვნეს, ირიცხება უკვდავთა შორის, რადგან ის იყო ხელოვნების დიდი ქურუმი, რომელიც ამშვენებს დღეს ქართულ ტაძარს, და ჩვენი მწერლობის ერთ - ერთ საუცხოო სამკაულად ითვლება.

ის ღრმად ჩასწვდა ქართველი ერის წარსულს, შეაფასა აწმყო გამოიცნო მომავალი, და დაგვიხატა მის ნაწერებში გაუმეორებელი სილამაზით და ფერ წარუშლელი სიმშვენიერით.

მან ქართულ მწერლობაში შემოიტანა თავისებური სტილი, გამოსჭრა ახალი თარგი, მოარგო ქართველი ერის გულს ნათელი ბრწყინვალეობით და დიადი პოეზიით.

აღწერა ჯერ იქ საქართველოში, შემდეგ აქ უცხოეთში ადამიანთა მოღვმის დამამშვენარი ქართველი ხალხი, მისი აზროვნების იარაღი, ჩვენი მშობლიური ენა, განძი ხალხის ქეთის, ზნეობის და სულისა, რითაც მოაჯადოვა, როგორც უცხოელი ისე ქართველი მკითხველი.

აღარ აღირსა დამპყრობელმა სამშობლოზე, გოდებით მლოცავ გრიგოლ რობაქიძეს მისი ქვეყნის ხილვა, იქ განსვენებაც კი, აქ შორეულ უცხოეთში, სამგლოვიაროდ გათხრილ ძმათა სასაფლავოს მიწას მცვაბარეთ, იმ ინედიით რომ ერთდ ღეს თავისუფალი საქართველო დიდების შარავანდედით მოსილს ჩაიკრავს გულში მის სასახლო შვილს.

დასასრულს, ნებას ვაძლევთ ჩვენ თავს და მკითხველს ვთავაზობთ შემოკლებით გრიგოლ რობაქიძის „**ისტორიული წამები**.“ (25 გიორგობის თვე 1927 წ.) რომელიც შესანიშნავი დამოწმება და ასახვაა ქართველი ერის

სვიანობის, ერთ სულოვნების, ზეალსვლის, ეროვნულ ტემპერამენტის, გონების, გამჭორიახობის და მომზადების 1917 წლის მღელვარე აბობოქრებულ ისტორიულ დღეებში.

ი ს ტ ო რ ი უ ლ ი წ ა მ ე ბ ი

მსოფლიოს მოედვა ომის ცეცხლი, სამყარო იწვის. მიწის პლანეტა ქაოსის ფრთებით უფსკრულისაკენ მიექანება. რუსეთი წაიღო რევოლუციის ქარიშხალმა. ირღვევა საუკუნოებით ნაქედი. იმსხრევა - ყოველი შემოქმედება გაიყინა. აპოკალიპსის, „მცხრალი ცხენის“ ლანდი თარეშობს. ყოველგან, ყოველის მხრით უფსკრულია გათხრილი. და აი, ამ „განკითხვის ჟამს,“ როცა — საქართველოსაც დაუდგა ბედისწერითი საშინელი კითხვა „ყოფნა არ ყოფნისა“, იგი იჩენს ნამდვილ ვაჟურ ძლიერებას. აუჩქარებელ ქართული სიდინჯით იმართება, რმპულისი ქართული ფიქრით იჭედება; მოღლილი ქართველი ნების ფოლადს ამახვილებს.

ეს მოხდა საქართველოს ეროვნულ ყროლობაზე. ამ ყრილობით დაიწყო ჩვენი ეროვნული უღელტეხილი.

ყრილობა უთუოდ ატარებდა „სატახტო“ სტილს აკაკი ჩხენკელის შესავალ სიტყვიდან, ნოე ჟორდანაიას უკანასაკნელ სიტყვამდე. აქ იყო პოლიტიკური გამოცდილება, აქ იყო ზომა-შერჩენილი დიდი ისტორიული პათოსი. ყოველი ეს „გარესახეა“ თითქო, მაგრამ თუ ღრმად შევიცნობთ მას, მის გარეგან სამოსელში მეტად გულისხმიერს „შინა-სახე“-ს დავინახავთ.

დავინახვთ კიდევ ასეთი სახე. ყრილობა დაირაზმა სხვა და სხვა პოლიტიკურ პარტიების ზოლებით, ხოლო, მიუხედავად ამისა, საოცარი ის იყო, რომ მთელი ყრილობა ერთს მაგარს რაზმს წარმოადგენდა. აღარსად სჩანდა ჩვეული ჯგუფური დაყოფა, აღარსად ისმოდა საშინელი „შენ - ჩემობა,“ აღარ იყო, შუღლი, შური, ღვარძლი, უნდობლობა, გაუტანლობა. ამ ყრილობაზე მოისპო საქართველოს ისტორიის პირვანდელი ცოდვა: არწამება

მთელისა და ნაწილს შორის, ერთიმეორის გამანადგურებელი განხეთქილება. აქ ვიგრძენით პირველად ნამდვილი სიყვარული არა რალაც განყენებულისა არამედ ჭეშმარიტი, ცოცხალი არსისა. ყრილობამ ამხილა შეუცნობელი სიყვარული საქართველოსადმი, რომელიც თურმე მიყუჩებულ ცეცხლივით ყოფილა მიმალული ჩვენში. საქართველო აღიძართა როგორც დიადი მთელი. იგი დადგა ყოვლის განსაზღვრულების ძალდა; იგი გამოცხადდა, როგორც დაუშრეტელი უზენაესი არსი. სად იყო პოლიტიკური „დოღმა?“ სად გაჭქრა პარტიული „პროგრამა?“ საით გაფრინდა ვიწრო ჯგუფური „ლოზუნგი“? ამ ყრილობაზე ჩვენ შევიცნეთ, უკანსკელ წვეთამდე, რომ საქართველო უფრო დიდი ყოფილა, ვიდრე „დოღმა“ „პროგრამა“ „ლოზუნგი“. განა „უზენაესი მთელი“, საუკუნოთა შორის ხორციელებული. ჩვენში აღიმართნენ საქართველომ გაარღვია ყოვლი რალი ჩვენ მიერ შექმნილი და თვითონ გაიშალა უხილავი, ერთს უსაზღვრო მზეოსან რკალად; საქართველო, არა როგორც ემპირიული ფენომენი, არამედ როგორც მეტაფიზიური მყობადი.

საქართველო ყოფილი, არსებული, საყოფელი; ამ რკალმა მოგვიცევა, უნებლიეთ, ყრილობის მონაწილენი და მე. — დაკარგულები ნეტარებით ვიძირებოდით მის თბილს ნირვანში. განვიცადეთ საქართველო მთელი მისი ისტორიული სხეულებით, როგორც ფშანები განიცდის ფესვებს ათასი წლის მუხისას. ანთო ქმედითი ეროსი ჩვენი, და ვიგრძენით მთელი ქართველობა, ვით ეროვნული, მრავალ საუკუნოთა შორის ხორციელებული. ჩვენში აღიმართნენ წინაპარნი ჩვენნი: კეთილშობილნი რაინდები, მრისხანე მახვილებით და მზით - მოსილნი შემომქმედნი გენიალური პროფილებით...

გადაილაზა ყოველივე ზღუდე, დაიმსხვრა ყოველი ზღვარი: „მე“ „შენ“ ახლანდელი ეამი და წარსული. დაიმხო ჩვენი უცნაური აპერცებცია: „საქართველო ეს მე ვარ“, მის მაგიერ ჩაისახა სხვა შემეცნება, უფრო სწორი და მართებული: „ჯერ საქართველო და მერე მე“. ნოე

ეორდანიამ თავისი უკანასკნელი ისტორიული სიტყვით მხოლოდ ეს ფსიხოლოგიური აშბავი დაადასტურა: „აძი-ერიდან არსებობს ერთი ქართველი ერი.“

ყრილობაზე გაისმოდა ერთი რამ დამაფიქრებელიც; ყველა იმას ამტკიცებდა, რომ საქართველოს თავისუფ-ლება ნაყოფია რუსეთის რევოლიუციისა, ბევრი შესაძ-ლოა ამ ფორმულას ისე გაიგებს, თითქოს ჩვენ, ჩვენი ძა-ლებით კი არა, გარეშე ძალებით მოგვეპოვოს თავისუფ-ლება. არას გზით ეს გაგება მისაღები არ არის. ჯერ ერთი: რუსეთის რევოლიუციის ავანგარდი იყო და არის საქარ-თველო; რამდენი რაინდი რევოლიუციონური მისცა რუ-სეთს საქართველომ? რუსეთის რევოლიუციის ისტორია საქართველოს გამორიცხვის გზით არ დაიწერება. ქართ-ველი, რევოლიუციონურია ნების ტემპარემენტით. დაა-კვირდით: იმ დროს, როცა რუსეთი რევოლიუციდგან ანა-რქიისაყენ მიეჭანება, საქართველო მთელს ამიერ - კავკა-სიაში განავრძობს რევოლიუციის ზრგანიზატორულ გზას, საქართველო რევოლიუციის ცეცხლის შესანიშნავი კუთ-ხეა და მაშასადამე „სხვისით არ არის ნაშობი მისი თავი-სუფლცბა. და თავი და თავი: ერი, რომელიც ჰქმნის ასეთ ერთსულოვან ყრილობას. ერი, რომელიც აცხადებს ასეთ სახელმწიფო შეგნებას, ერი, რომელმც ასეთი ზომით აფო-ლადებს, — ის ერი — „თავისუფალი“ თვისგნით და მა-შასადამე, იმ თავითვე თავისუფალი. იგი ასეთ ჟამს მხო-ლოდ უხეშ მონობას იცილებს თავიდგან. საქართველოს ისტორიაში ახალი უღელტეხილი აღიმართა მზნოსანი. ქა-რთველმა იხილა სამყოფელი საქართველო. ამიერიდან საქართველოს არა უშავს რა. მრავალი ქართველი მომსწრე იმ ისტორიული წუთების იტყვის უთუოდ: „აწ განუტევე მონა შენი!“

საბჭოთა რუსეთული — „ერთა მემოგრაფია“

მეოცე საუკუნე მსოფლიო ისტორიაში, ერთა განმათავისუფლებელ სახელით შევიდოდა, რომ რუსეთი თავისი დაპყრობითი კოლონიალური პოლიტიკით, კომუნისტების დროშით, ეგრეთ წოდებულ „ერთა თავისუფლების და მეგობრობის“ ლოზუნგით მთელ მსოფლიოს ჰეგემონიაზე არ ოცნებობდეს. ამ ყალბი მოჩვენებითი დროშით, მოსკოვი ფიქრობს დამალოს და მიჩქმალოს მისი იმპერიალისტური ზრახვები, იმისათვის, რომ სააშკარაოზე იქნეს გამოტანილი კრემლის თვალთმაქცობა. ზედმეტი არ იქნება გავეცნოთ, თუ ეს უკანასკნელი რა პოლიტიკას აწარმოებს, ამ ნილაბ ქვეშ საბჭოთა კავშირში „ნებაყოფლობით“ შემაგალ ერთა მიმართ და კერძოდ კავკასიაში მცხოვრებ ერებისადმი.

ამ საკითხის გასაშუქებლად საჭიროა მოკლეთ, ძალიან მოკლეთ გავიხსენოთ, თუ რას წარმოადგენდა კავკასია და ან, როგორ ცხოვრობდნენ ამ ტერიტორიაზე მობინადრე ერები.

ცნობილია, რომ კავკასია გეოგრაფიული ერთეულია, ასე იცნობდნენ მას უხსოვარი დროიდან ძველი ანტიური ქვეყნები. კავკასიის შესახებ მდიდარი მასალებია დაგროვილი ბერძნულ მითოლოგიაში, ბიზანტიურში, სპარსულში და სხვა...

კავკასიაში დასახლებული ერები, უმთავრესად მონათესაეები არიან, მათი წინაპრები უხსოვარ დროიდან გადამბული იყვნენ ისტორიული აუცილებლობით, საერთო :ქონდათ ცხოვრება, ჭირი და ლხინი. უკანასკნელი არქეოლოგიური აღმოჩენები კიდევ უფრო ადასტურებენ ამ ფაქტს. ჩვენი ისტორიკოსები თავიანთი აღმოჩენებით, აღმოჩენებით, იმ დასკვნამდე მიდიან, რომ კავკასიის მიწაწყალზე ერთი კულტურა იყო, საკმაოდ მაღალი თავის დროის პირობებზე. კავკასიური ენების ნათესაობის მოამაგე და დამცველი იყო დიდი ისტორიკოსი ივანე ჯავახიშვილი, აგრეთვე დიდი ღვაწლი დასდევს კავკასიის კულტურის აღმოჩენას პიოტრისკიმ „ვანსკოე ცარსტო“ ორბელმა

„ისლედოვანია პო ისტორიი კულტურნი ნაროდოვ კავ კაზა“ არქეოლოგმა ჩუბინაშვილმა და სხვა...

ძველი საბუთებიდან მისი მიმყოლი დრო მრავალ მასალას იძლევა კავკასიის ერთა ურთი- ერთ დანოკიდებულებაზე. მე V საუკუნიდან წერილობითი საბუთები მომრავლდა, ცხადია წერილობითი საბუთები ქრისტეს წინათაც არსებობდა, რომლებსაც ჩვენამდის არ მოუღწევია, ან დღემდის მიუგნებელია. მე V საუკუნეში იაკობ ხუცესის ცნობით „წამებაი წმიდისა შუშანიკისა.“ საქართველოს ახლო მეზობლური ურთიერთობა და სამხედრო კავშირი ჰქონია სომხებთან. საერთოდ ეს ორი ერი ისტორიულად ერთად ებრძოდენ საერთო მტერს. ცნობილია ის დიდი ბრძოლები, რომელიც გადაიხადეს ქართველებმა და სომხებმა ანისის დასაცავად. დავით აღმაშენებელის ერწუხის ბრძოლაში გამარჯვებას, სომხური ეკლესიები პარაკლისით შეხედენ. 1205 წელს ქართველებმა და სომხებმა ქალაქი ვანი აიღეს და მოსახლეობა გაახარეს. ყოველივე ამას ერთოდა მეფეთა გვარეულობის ნათესაობა.

სომხეთის სამეფო გვარეულობა და ჩრდილოეთ კავკასიელები ახლო ნათესაებად იყვნენ დაკავშირებულნი საქართველოსთან, ასე გრძელდებოდა კავკასიის ერთა ურთიერთობა მე - 18 საუკუნემდე. რასაკვირველია იყო შემთხვევები, რომ კავკასიის ერები ერთმანეთს დაეჯახენ, ეს იშვიათი სამწუხარო შემთხვევები ხდებოდა დიდი სახელმწიფოების დაპყრობითი მიზნების შედეგად, პოლიტიკური ავანტურისტების შესყიდვით, ასეთი პირები ყოველთვის შეუძლია დამპყრობელმა გამონახოს და შეისყიდოს.

მეთვრამეტე საუკუნიდან მდგომარეობა კავკასიელების სრულიად იცვლება. მეფის რუსეთმა შემოდგა თუ არა ფეხი საქართველოში, სულ მოკლე ხანებში გააუქმა ერეკლე მეფესთან დადებული ტრაქტატი და თავის უპირველეს მიზნად დაისახა, კავკასიაში მობინადრე, ერთა დაყოფა, დაქუცმაცება, დაპირდაპირება, ხელოვნურად შუღლის ჩამოგდება, რაც მას გაუადვილებდა ამ ერებზე ბატონობას, და მის საბოლოო მიზნის მიღწევას, მათ სრულ

რუსიფიკაციას. ერთი სიტყვით მისი ლოზუნგი გახდა ცნობილი დღებულემა „დაყავი და იბატონე“. მეფის რუსეთი ყოველგვარ საშუალებას მიმართავდა საქართველოს დასაყოფად, წასაქცევად. ასეთ შემთხვევებსაც ჰქონდა ადგილი, და მეგრელებს საკუთარ ანბანს უქნიდნენ, აჭარლებს და ქობულეთელებს თათრებს ეძახდნენ, სდევნიდნენ ქართულენას, თუ რუსულ ენას ვერ ფლობდი, რჩებოდი მშვიდმწყურვალი და სხვა....

ცხადია ამით საქართველო სუსტდებოდა. ასეთ ყოფაში იყვნენ სხვა კავ. ერები, მაგრამ მეფის რუსეთმა ინიშანს მაინც ვერ მიაღწია, ვერ გასტეხა და ვერ დააჩოქა ქართველი ერი.

მსოფლიო პირველ ომს მოჰყვა რუსეთის დამარცხება, და რეოლიუცია. კავკასიის ერებმა და ჩვენც მოვობოვეთ ნანატრი თავისუფლება. საქართველომ 26 მაის 1918 წელს გამოაცხადა დამოუკიდებლობა, და ფორმად მართველობისა თანახმად ქართველი ერის ნება სურვილისა აიჩრია დემოკრატიული რესპუბლიკა. საბჭოთა რუსეთმა სცნო ჩვენი დამოუკიდებლობა სათანადო ხელშეკრულების დადებით, და აი როდესაც ჩვენ, როგორც სუვერენულმა სახელმწიფომ შევადეთ კარი თავისუფალ ერთა კავშირში, მოსკოვმა ომის გამოუცხადებლად მოგვისია მისი წითელი ჯარები, უთანასწორო ბრძოლაში დაგვამარცხა, მოგვტაცა თავისუფლება და დაგვიპყრო, გაგვიუქმა ჩვენი დემოკრატიული რესპუბლიკა, მთელი კავკასია კვლავ მოექცა რუსეთის ბტონობის ქვეშ.

მოსკოვი უფრო მძაფრად, უფრო უხეშად, და სიძლიერით აგრძელებს მეფეთა ნაცად პოლიტიკას, სთესავს შურს კავკასიის ერთა შორის. ანაწილებს და აჩუქებს ერთა ტერიტორიებს მის ნება სურვილის თანახმად, ასწორებს საზღვრებს და ხდის სადაოთ, ხანის აუარებელ რუსულ სკოლებს, გვისახლებს რუსებს, იდევენა და სურთ შემოიღონ ერთი უფროსი ძმის საერთო ენა. აი სინამდვილეში მათებური „ერთა მეგობრობა“ მოსკოვის მიზანი და სურვილია მოადუნოს, ჩაჰკლას, და წაართვას ერებს ყოველივე წინააღმდეგობის უნარი, რომ ადვილად დააწვინონ ისინი

საოპერაციო მაგიდაზე, და კრემლის გამოცდილი ხირურგთა ხელით ამოუღონ ერებს, გული ეროვნული, და შეუცვალონ რუსული გულით, აზილონ ერთ მთლიან ველიკო რუსულ ცომში და გამოაცხონ რუსული ყაიდის ახალი საბჭოთა ადამიანი. მძიმე და ტრადიკულია ჩვენი ერის მდგომარეობა, დიდი შორს მკვრეტობა, დაკვირვება, სიფრთხილე და სიფხიზლეა საჭირო, რომ ერი სამუდამოდ არ ჩაესვენოს მოსკოვის მიერ გამზადებულ სამარეში. როგორი უნდა იყოს ჩვენი ერის პოლიტიკა, რომ ამ დაუ საფრთხეს, საფრთხეს გადაშენებისას თავი დააღწიოს? პოლიტიკა არ შენდება არც სიყვარულზე, არც გრძნობებზე არც სიძულვილზე და არც სურვილებზე. პოლიტიკა იქმნება მხოლოდ ერის ინტერესებზე, და ანგარიშიანობაზე, და სწორეთ ამ გზით, ამ ხაზით უნდა იყვეს გადაჭრილი და შესრულებული, ის რთული და მძიმე ამოცანა, რომელიც კავკასიაში მოზინადრე ერებს დაუდო მის საველ გზა - ჯვარედინზე მოსკოვმა.

პირველ ყოვლისა, ამ ამოცანის გამოსაყვანად საჭიროა სწორი და შეუმცდარი ტაქტიკის აღება. რა არის ტაქტიკა? ეს გზა თუ გზებია დასახული მიზნის მისაღწევად, მიზანი სადღეისო; ერების გადარჩენა გარუსებისაგან, სახვეალიო: მისი სუვერონობის აღდგენა, ამისათვის აუცილებელია კავკასიის ერთა შორის ნამდვილი გულწრფელი გაგება დაახლოება, და არა სიძულვილი, რომელსაც სწორეთ მოსკოვი სთესავს „ერთა მეგობრობს“ შეფარვით და სახელით. დიდი და მოწინავე ევროპა, საფრანგეთისა და გერმანიის მტრობა - ქიშპობამ, ომიანობამ უფსკრულისკენ დააქანა, მაგრამ ამ ორ სახელმწიფომ დაივიწყა წარსული მტრობა და დაღვრილი სისხლი. დღეს მეგობრულად ერთი მეორეს ხელი გაუწოდეს, საფუძველი ჩაუყარეს გაერთიანებულ ევროპიულ ბაზარს, მიაღწიეს და შეჰქმნეს ერთი ევროპიული პარლამენტი, და მომავალში შეიძლება იშვას ერთი მთავრობა, თანასწორ უფლობიანობის საფუძველზე. ეროვნული სახის შენარჩუნებით, რაც დაამყარებს მშვიდობიანობას, და მცხოვრებთა მატერიალურ დონის უმაღლეს საფეხურზე აყვანას.

სომხეთ, საქართველოს და ყველა კავკასიაში მცხოვრებ ერთა ნამდვილი და გულწრფელი მეგობრობა, და არა კრემლის მიერ, აი პირველი პირობა, რომელიც იხსნის მათ გადაშენებისაგან, და გადააქცევს კავკასიას აუღებელ ბასტიონად.

ჩვენ გვწამს და გვჯერა, რომ რუსეთის იმპერია დაემხოება, და თუ ჩვენ ამას ვამბობთ და ვწერთ, ჩვენ ვემყარებით მხოლოდ ისტორიას, რომელიც გეასწავლის და გვეუბნება, რომ იყვნენ უდიდესი იმპერიები, მაგრამ საბოლოოდ ისტორიის უფსკრულებში გადაიჩეხენ და დაიღუპენ, ჩვენ თვალწინ. სხვა ქვეყნებზე რომ არ ვილაპარაკოთ, რა დამართა ყველაზე უფრო - თითქოს მყარ და ორგანიზატორებულ დიდ ბრიტანეთის იმპერიას, რომლის თვალუწვდენელ ტერიტორიაზე მზე არასოდეს არ ჩადიოდა. ის დაიშალა და ინგლისი ჩადგა თავის მშობლიურ კუნძულის საზღვრებში. ასეთია ისტორიული კანონი, რომელსაც ვერ გაექცევა რუსეთი, რომელსაც ამჟამად აქვს მხოლოდ ერთი უნარი, ქვეყნების დაპყრობა, რასაც ბოლშევიკებმა თვით რუსეთის ხალხის თავისუფლება შესწირეს. ხალხი მუნჯად აქციეს, თითქოს რაღაც ჯადოქარს ეს ერი ავტომატად გადაუქცევია, მთელი რუსეთი იგივე ციხეა, მით უფრო საშინელი, რომ იგი ვებერთელაა, მაგრამ თვით რუსის ხალხს ანუგეშებს საიდუმლო და ფარული თავისუფლება, ვნებათა გაზრდილი ცეცხლი ერთ დღეს ზევით ამოვარდება, დღევანდელი წყობილება თვით რუსის ხალხის ხელით დაინგრევა, და რუსეთი მის ბუნებრივ საზღვრებში ჩადგება. თავისთავად ცხადია, რომ კავკასიაში მცხოვრებ ერებს, და კერძოდ საქართველოს რუსის ხალხთან, რომელიც თვით იტანჯება საბჭოთა ტირანიით, არაფერი აქვს სადაო და საომარი. რუსეთს არ აქვს არცერთი ნამდვილი ინტერესი, რომლის შეთვისება არ შეიძლებოდა კავკასიის ერთა დამოუკიდებლობასთან.

მოლაპარაკების და თანასწორობის ნიადაგზე ყველა უთანხმოება ადვილად ამოიწურება - იმ პირობით, რომ რუსეთში აღარ იბატონებს საბჭოთა ტირანია, და მის ადგილს

დაიკავებს ნამდვილი დემოკრატიული წყობილება, ერები დაკარგულ უფლებას მოიპოვებენ, წართმეულ უფლებას დაიბრუნებენ, და ნამდვილ მეგობრულ ხელს გაუწვდიან დიდ რუსეთის ერს, რაც დაამყარებს ნამდვილ ერთა მეგობრობას, და ნივთიერ კეთილდღეობას.

ლევან ფალავა

როგორ უნდა გვესმოდეს ნამდვილი დემოკრატია.

მეოცე საუკუნე ადამიანის განვითარებისა და ტექნიკის მიღწევათა საუკუნედ გახდა, რაც უწინ ფანტაზიით მიგვაჩნდა დღეს ის რეალობად შეიქმნა, ხშირად ყოველ დღე ურად დიდად საჭირო დებულებათა, არამც თუ ცხოვრებაში გატარება, არამედ მისი სწორედ გაგებაც გვაეიწყდება. დემოკრატიზმი — დემოკრატია ეს ხომ ადამიანის საზოგადოებრივი განვითარებასთან დაკავშირებული სახელმწიფოებრივი წყობილების უმაღლესი ცნებაა, მაგრამ დღეს არამც თუ მისი ცხოვრებაში გატარება, არამედ მისი სწორედ გაგება საექვო გახდა და ზოგიერთები მას იყენებენ პირადი ინტერესების, პირადი შეხედულებათა იარაღად და ასე გასინჯეთ, რამდენად ქვას არ სროლილობს რომ დაიჭირონ, დაატყვევონ და ამ თავიანთ უმსგავსო საქციელს დემოკრატიული წყობილებით ამართლებენ და ფიქრობენ, რომ ყველაფერის უფლება აქვთ. სამწუხაროა რომ, როდესაც ემიგრაციაში ცილისმწამებელი, სხვა და სხვა უღროო და უადგილო სტატიები იბეჭდება, იძულებული ვხდებით მივმართოდ „პასუხისმგებელ“ პირებს. რომლებიც მოკლედ გვიპასუხებენ „რა ვქნათ დემოკრატიამ ასე იცისო“ თუ დემოკრატიამ იცის, რომ ვისაც რა უნდა ის თქვას, ვისაც როგორ უნდა ისე გვიგინოს დედამა ვისაც რა მოუვა თავში ის ბრალდებად წამოაყენოს, ვისაც როგორც უნდა ჩვენი საამაყო საფლავეები წაგვიბილწოს

და ვისაც როგორ უნდა ჩვენი ისტორიული სინამდვილე გაგვიყალბოს, მაშინ საინტერესოა ვიკითხოთ რა განსხვავებას ნახულობენ დემოკრატიაში და მახზოვშიჩინაში?

ჩვენის აზრით დემოკრატია საზოგადოებრივი წყობილების უაღრესად განვითარებული საფეხურია, ის უფრო რთული და კომპლექსიური მცნებაა, სადაც ყველაფერს თავისი საზღვარი აქვს და ამ საზღვარის დამდები თვით ხალხია და არის ხალხის ნება ყოფლობის გამომხატველი. ყველაზე მკაცრი მართმსაჯულება დემოკრატიულია, რადგან მსაჯულები თვით ხალხია, მან არ იცის თვითეულ პიროვნებას რა აქვს თავში, არამედ იცის რა არის საჭირო სად და როდის, რაც ჩვენ პიროვნულად თავში მოგვივა მისი დემოკრატიული ხერხებით გასაღება დემოკრატიის სრული უცოდინარობის ნაყოფია და თავის სიმჭახის მაუწყებელია. დემოკრატია როდესაც დემოკრატიულ საზღვრებს გადააცილებს ის ანარქიზმია, სადაც კანონ ზომიერების გარეშე, ყველა იმას აკეთებს რაც მას თავში მოდის. ყველაზედ უახლოესი და სრული განმარტება დემოკრატიისა შემდეგში არის ჩამოყალიბებული:

„დემოკრატია არის ხალხური მართველობის სრული და უმაღლესი ფორმა, სადაც უმრავლესობა განაგებს, მაგრამ არ ივიწყებს უმცირესობის ინტერესებს და მას ანგარიშს უწევს“ დემოკრატია იხეთი არაფერი იცის რომ ვის რა უნდა ის, ან ვის როგორ უნდა ისე აკეთოს, მან მხოლოდ ის იცის, რომ ხალხს როგორც უნდა ყველაფერი ისე გაკეთდეს. დემოკრატია ხალხის ინტერესების გამომხატველია და მასთან არის შესისხლხორცებული, რადგან დემოკრატია სახალხოა, ის ხალხის ინტერესებს გამომხატავს და ისტორიული სინამდვილე მის კერძო საკუთრებას შეადგენს, მისი დამახინჯების უფლება არავის არ აქვს. თავში მოსული აზრები ხალხმა უნდა მიიღოს და რაც მთავარია ის არ უნდა ეწინააღმდეგობოდეს ეროვნულ ინტერესებს და უნდა გამოხატავდეს ხალხის ნება სურვილს, როცა ხალხი მას გაიზიარებს და მას მიიღებს, მაშინ ის ხდება დემოკრატიის ელემენტად.

პიროვნულად დაწერილი ან ნათქვამი დებულებები ზოგჯერ სერიოზულიც და ზოგჯერ სულელური, კერძო სულიერი დამშვიდების საგნად რჩება, მითუმეტეს როცა ვინმე აწ გარდაცვლილის სტატიას ბეჭდავს და მოწმეობათ მკვდრებსა და მკვდარ სულებს ასახელებს, მას უფრო ეკარგება მნიშვნელობა მაშინ როცა იმ ეპოქის მონაწილენი თვითონ ჩვენ ვართ, რადგან ამ შემთხვევაში ნეიტრალური ხაზის ალება ადამიანში არსებული ეგოიზმის წყალობით ვერ ხერხდება.

კარგი დემოკრატი მდგომარეობის კარგი შემფასებელი უნდა იყოს, ის კარგად უნდა იცნობდეს აუდიტორიას, ყრკვეოდეს მომენტებში და შეეძლოს არჩევა სად რა უნდა გააკეთოს, მაშინ მას შეუძლია წამოაყენოს თავისი დებულება, რომელიც დემოკრატიული წესის თანახმად სხვას ზარალს არ აძლევდეს და შეურაცყოფას არ აყენებდეს, რადგან დემოკრატიაში არავის არა აქვს უფლება სხვის უბედურებაზე თავისი ბედნიერება ააშენოს. ქორიკანობის გასასაღებლად დემოკრატია არ გამოდგება.

ყველაფერი ის რაც პიროვნულად გვსურს. მისი გასაღება დემოკრატიულად შეუძლებელია, ასეთების გზა დემოკრატიაში ძალიან მოკლეა.

აბა რას გავს ის, რომ დღეს აქვეყნებენ მომენტისათვის მიუღებელს, ტაქტიკისათვის უვარგისს, საერთო საქმისთვის საზარალო სტატიებს და ამით ამაყოფენ, თუ ასეთი სტატიების დაბეჭდა უნდათ განა არ იციან, რომ საერთო საქმისთვის საზარალოა და მტრებისთვის გასახარელი და ფრიად სასიამოვნო, თუ ასეთ სტრიქონებზე პასუხი გაეცი, გამოდის შენც მტერს ემსახურები და თუ არაფერი თქვი თავი გამარჯვებული ჰგონია და ბუქნას უფლის თავბრუდახვეული, რადგან ქვას არ სროლილობს და არ იჭერენ. მაგრამ საზარალო საქმეს ბევრს აკეთებენ.

გაუთავებელი არაფერია. ქართველი ერი ნონობიდან თავს დაიხსნის. დაპყრობილი საქართველოს დამპყრობელთა ლაქიები, ან მათ ენაზედ მოლაპარაკეთა ლაქლაქი გათავდება, საქართველოს პირუთენელი ისტორიკოსი

შავსა და თეთრს გამოაჩენს. ორი გზა არ არის ან 26 - მაისი და მისი მონაპოვარი, ან მტრის ბანაკში ყოფნა და მათი ერთი ლაპარაკი.

მ. ბერიშვილი

ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო ღ ა რ უ ს ე თ ი

ქართველები ისტორიის შარა - გზაზე, მუდამ ეროვნულ მეობას უდარაჯებდით - დავით აღმაშენებელი, თამარ მეფე, ერეკლე -II - თუ განსვენებული ნოე ჟორდანია, ამ პოსტულას ემყარებოდნენ.... ამ ურყევ ნებისყოფას ასულ-დგმულეზდა, და ამართლებდა ჩვენი ხალხის შინაური ძალა და იდეალი. დამახასიათებელია, ერთი ეროვნული და პირადულად გამოთქმული აზრი, განწირული სასულიერო წოდების ხელმძღვანელის სიტყვები: „ვკვდებით რათა ჩვენი სული ღმერთს შეეწიროთ, გული სამშობლოს, და ლეში რუსეთის ჯალათებსო“...

გამიგონია როდესაც რუსეთის ჯალათებმა ღრმა ძილში მყოფი, კეთილშობილი ექიმი სიმონ ჯაფარიძე, დასახერხტად წამოაყენეს, მან აჩქარებლად შეიმოსა, და ჯალათებს მიახალა: ვკვდები არა როგორც რუსული „ბოსიაკი“ არამედ, როგორც ღირსეული მამულიშვილიო.... ამ ჩვენ ეროვნულ ტრაგედიას ასაზრდოებს, რუსული ერის საიმპერიო ინტერესები, რუსული განდიდების მუღმივი მიდრეკილებანი. თუ ამ უთანასწორო ბრძოლას შევალეთ ამდენი ენერგია, იმედი გვაქვს რუსეთის იმპერიის დაშლის. მოიგონეთ უნგრეთის ეროვნული ტრაგედია, ჩეხოსლოვაკიის დაპყრობა, პირველი პოლონური აჯანყება, ამ ჟამად იგივე პოლონეთის დიდი მოძრაობა, რომლის შედეგები განუზომელი იქნებინან,

1924 წელს საქართველომ პირველად აღმართა აჯანყების დროშა... დღეს ყველა მოაზროვნე ადამიანი აღელვებით შეხვდა ავღანისტანის დაპყრობის ცდებს.

ნურავინ იფიქრებს, რომ რუსული მუდმივი ტენდენცია შემთხვევით იყოს გამოწვეული... სამაგალითოდ მოვიყვანოთ ყველა იმპერიების ბედიღბალს: სპარსეთის, რომის, ბიზანტიის იმპერია, ნაპოლეონის, ინგლისის, გერმანიის იმპერიის ცდა, ყველანი დაინგრენ საბოლოოთ... იმპერია ეს ნიშნავს ერთი ერის მეორეზე ბატონობას, საბოლოოდ ყოველივე ისტორიული ცდა მარცხით თავდება... ამ ლოდიკით უდგებით რუსეთის მომავალსაც. რუსეთში არა რუსული ერები სჭარბობენ „ველიკო რუსიას“ არ შეუძლია 15 კულტურული ერის გონებრივი დამონება — რუსული კულტურა, ეყრდნობა ლენინ - სტალინის სისხლიან რევემს. რუსული მუჟიკური გონებრივი სელატაკის ნიმუში იყო ხალხთა კონგრესზედ ხრუსჩევის აყროლებული ფეხსაცმელის მაგიდაზე დარტყმა, სადაც ყველა განცვიფრებული უცქერდა ამ სურათს.

თვით რუსის ხალხიც ეწამა ამ უსინდისო მართველობის ფორმით, რამაც წარმოშვა „გულაგების“ დამგომბელი ადამიანები, რასაც ჩვენ სიხარულით ვხვდებით.

დასკენისთვის მინდა ხმამალა გავიმეორო დიდი ნოე ჟორდანის სიტყვები: ისტორიული წონასწორობისათვის, რუსეთი უნდა დარჩეს „ველიკო რუსულად“.

აი მებრძოლი ჯარისკაცის, უცხო მიწაზედ ნაფქრალი 60 წლის მონობის შემდეგ, ეს ის აზრია რასაც ვატარებდით ქაბუკობის დროს.

გრ. წერეთელი

რათა საჭირო, რომ მთლიანობა შევიინახოთ

რომ მთლიანობა შეინარჩუნოს უცხოეთში მყოფმა ეროვნულმა ემიგრაციამ, ის არ უნდა ჩამოშორდეს ჩვენ; ქვეყნის ყოველდღიურ საქმიანობას.

ჩვენ აქ არ შეუდგებით განმეორებას იმისა. რაც ბევრჯერ თქმულა და დაწერილა, მხოლოდ ვიტყვით, რომ სანამ დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლის დროშას, ყველასა-

თვის მისაღებს არ ჩამოვაშორებთ იმ საკითხებს, რომელსაც პირდაპირი კავშირი არა აქვს დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლასთან, ემიგრაციის გაერთიანება თვით მთავარ საკითხშიც კი, ვერ გაერთიანდება. პოლემიკა ზოგიერთი საკითხების გამო კრიტიკა - ბრძოლის სხვა და სხვა მეთოდების ხმარების გამო, ნიშანში ამოღება პოლიტიკური პიროვნებების ერთი თუ მეორე ბანაკიდან შეიძლება მართლაც სადაო იყოს, მაგრამ ანგარიშის გასწორების საქმე უნდა იქნას გადადებული, სანამ ერი თავის სუვერენობას საბოლოოდ არ აღადგენს, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ მეგობრების ძებნა მათი შეძენის სახით, ორიენტაციის შეცვლად, ან დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლის ღალატად ჩაეთვალოს ვისმეს. ძველ პოლიტიკურ მეზობლებს ასეთი ბრალდებები, რომლებიც ხშირათ მათ წინააღმდეგ ძალიან ადვილად ისვრიან, ვერ დააშინებს, მაგრამ პოლიტიკურ ბრძოლაში და ინტრინგებში გამოუცდელი ახალი თაობა შესაძლებელია, მართლაც ჩამოაშოროს სწორ გზას და არა სასურველ ბანაკში გადაისროლოს. საერთოდ ბრალდებების წამოყენებას კერძო საუბარშიდაც კი უნდა ვერიდოთ.

ჩვენ მონაწილენი საქართველოს პოლიტიკური ცხოვრების ახლო წარსულში, ის პოზიციაში იყო თუ ოპოზიციაში, არ შეიძლება იქნეს პირუთენელი მსაჯული მაშინდელი ეროვნული და საერთაშორისო მდგომარეობის შეფასებისა, ამიტომ ეს საკითხი უნდა მიენდოს საქართველოს მომავალ ისტორიკოსებს, რომლებიც ნეიტრალურად შეაფასებენ მაშინდელ ეპოქის მბრუნდსა და მართალს, თუ ყველა ჯგუფებმა და მიმდინარეობამ ერთმანეთს დაუპირისპირდით, ემიგრაციის საქმე წინ ვერ წაიწევეს და მისი ცდაც შეიძლება ფუჭიც იყოს, მთავარია რომ კარდინალურ საკითხების გადაჭრაში, საკითხების არევა საქმეს აფუჭებს. ყველას აქვს უფლება, რომ მუშაობდეს თავისი იდეის და ტრადიციის მიხედვით, რადგან პოზიციის - ოპოზიციის არსებობა სავალდებულოა, მაგრამ მათი ინტერესები უნდა იქნეს შეფარდებული ეროვნულ ინტერესებთან და ის უნდა ხდებოდეს ერთი მეორის პატივის-

ცემით და არა თავზე დასხმით, რომელიც სწორ საქმეს ასუსტებს და ერთად მუშაობას ხდის შეუძლებელს.

ჩვენი საქმე ნათელია, ყველა პატრიოტ მამულიშვილს ყველა ადგილიდან და ყველა მდგომარეობიდან შეუძლია ემსახუროს სამშობლოს განთავისუფლების საქმეს, თუ ის დარჩება თავისი პოლიტიკური წონისა და უფლების მდგომარეობის ფარგლებში. რაც შეეხება, ახალმა თაობამ უნდა ისარგბლოს ძველი თაობის გამოცდილებით და ახალ პირობებთან შეფარდებით გააგრძელოს დაწყებული საქმის ბოლომდე მიყვანა. უთანხმოება პოლიტიკურ დაჯგუფებათა შორის არ არის ჩვეულებრივი დავა „მამებსა და შვილებს“ შორის, არამედ ემიგრაციაში თავისი ადგილის მიუგნებლობაზე და ხანდისხან კერძო განდიდების ნიადაგზედ არის წარმომდგარი და ივიწყებენ, რომ ჩვენი ქვეყნის თავისუფლების საქმს გაერთიანება სჭირია და დაწყებული საქმის გაგრძელებაა საჭირო. ამიტომ მათ ერთად ერთი საქმე აქვთ გასაკეთებელი, რომელსაც ერთი და იგივე დანიშნულება აქვს, ყველა თაობისათვის ძვირფასი და მისაღები, სამშობლოს დამოუკიდებლობის აღდგენა, ამისთვის კი, ერთად მოქმედება არის საჭირო და არა ერთიმეორეზე გადამტერება და დაპირისპირება. ამიტომ რაც არ უნდა დაგვიჯდეს მთლიანობა უნდა შევინარჩუნოთ.

ბრძოლაში გაერთიანება, ეს იდეურად გაერთიანება კი არ არის, ან და პოზიცია - ოპოზიციის გაუქმებას წარმოადგენს, არამედ ერთის ძალით საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენაში ერთად დარაზმას ნიშნავს.

რაც შეეხება სათვისტომოს, ის უნდა დარჩეს უპარტიო გაერთიანება, სადაც იქნება საკითხი კულტურული, ეკონომიური და ურთიერთ მეგობრობის განმტკიცების. მაგრამ იქ მტრები არ უნდა შეგვეპაროს, რადგან მათ შეუძლიათ იქაც შექმნან ურთიერთ უნდობლობის, პირობები.

ვ. ჩუბინიძე

[1] = [1]

ზ ა კ ვ რ ი თ

კიდით - კიდემდე მთელ მსოფლიოში ერები იღწვიან იყენენ თავიანთ სახლში თავის ბატონ -პატრონნი.

დღეს მთელი კაცობრიობის ყურადღებას იპყრობს პოლონეთი და მისი მუშათა კლასის თავგანწირული ბრძოლები.

სად ჩამოვთვალოთ პოლონეთის მუშათა, მოსამსახურეთა, და მთლიანად პოლონეთის ერის დაბრძოლება, ქელვა და გაქარწყლება მათი კანონიერი უფლებისა? ეს ის ქვეყანაა სადაც მთავრობა იმას ამბობს რაც სურს, რადგან მხოლოდ მას აქვს ლაპარაკის უფლება, ამ შემთხვევაში-დაც მთავრობა ამბობს: „აი კანონი და მას დაემორჩილეთ“ ქვის გული ჰქონდა პოლონეთის მუშათა კლასს, რომ მისი ტრადიკულ მნიშვნელობითი ბედი დუმილით აიტანა.

აივსო პოლონეთის მუშათა კლასის მოთმინების ფიალა, დაიღალა იგი ფიზიკურად, სულიერად, და აი იგი აღსდგა გამეფებულ სისტემის წინააღმდეგ. მოითხოვა სიტყვის, კრების, პრესის, და გაფიცვების თავისუფლება. მთელი ერი მათ გვერდში ამოუდგა, რომლის მეთაური გახდა სოლიდარისტების თავისუფალი სინდიკატი 10 მილიონი წევრით, რომლის უდავო წამყვანია. საქვეყნოდ ცნობილი მუშა ლეშ ვალეზა.

რა მშვენიერია ეს მუშათა კლასი, რომელიც ბრძოლაში იწვევს გაუმადლარ ბიუროკრატias, ცინიზმით აღსავსე პოლიციას, რომელიც ერთგული მცველი ნაგაზია კომუნისტური სისტემის. პარტიის მოხელეებს, ამ ნაღვლიან ქმნილებებს პარტიისას, რომელიც ფიქრობს მხოლოდ მის ნიეთიერ კეთილდღეობაზე. რა ლამაზია პოლონეთის ხალხი, რომელიც ამ ჭუჭყიან გახრწნილ მართველობაში გამოძრწყინდა ვით ჩვენება სუფთა და უმწიკვლო, ვითაარცა საშუალო სუკუნეთა ლეგენდებში უშიშარი და წუნდაუდებელი. ახალი ადამიანები ქალნი და კაცნი რკინის ნერვებით გამომწვევი აღტაცებისა და მომხიბლაობის.

მათ უყვართ თავისუფლება, რადგან დღევანდელი სისტემა მას უარყოფს და ხდის ამ უკანასკნელს სანატრელად.

მათ აქვთ რწმენა, რადგან ეს სისტემა შერაცხვენაა კეთილ-
ბილებსა, მათ სჯერათ ღირსება, სიწმინდე, უმანკოება
განწყობისა, მათ სჯერათ ღირსება, სიწმინდე, უმანკოება.
რადგან მათ ირგვლივ ეს სისტემა ჰფენს სიბინძურეს, ორ-
გულობას, ბოროტებას და გაუტანლობას. მათი სურვილია
გასტეხონ, დააქუცმაცონ და დაუპირდაპირონ მუშები
ერთიმეორეს რათა მასზე იმეფონ. მათი მიზანია ისინი მკე-
დარ სულებად აქციონ, მაგრამ ისინი მაინც ცოცხლობენ
და გახდნენ უდიდესი არტისტები ამ დიადი ისტორიის
მომენტებისა.

ყველა პოლონელმა იცის, რომ რუსეთი იყო, არის და
დარჩა მისი ისტორიული მტერი, რადგან მან იცის, რომ
დღევანდელ რუსეთის მართველთა გულში ზის ცნობილი
რუსი შოვინისტი კატკოვი, რომელიც ამბობდა: „რუსი
უნდა სჩაგრავდეს ყოველ სხვა ტომს რუსებთან შემოერ-
თებულს, და გარეთ უნდა ეცადონ მთელი ევროპის გა-
თელვაო.“ ჩვენის მხრივ ვიტყვით ბოლშევიკები უფრო
შორს მიდიან ევროპას კი არა მთელ მსოფლიოს ემუქრე-
ბიან.

პოლონელებმა მშვენივრად იციან, რომ წარსულში,
ჯერ მეფის დროს და ამ ეამათაც პოლონეთი ერთ ერთი
ყველაზე წამებული, შეურაცყოფილი ეროვნებაა, მაგრამ
ისინი ამას მაინც ივიწყებენ, რუსებს როდი ედავებიან.
მაშ რა უნდა გრომიკოს პოლონეთში, სადაც ის აცხადებს
„განახლება და დემოკრატიზაცია შეიძლება მაგრამ მოს-
კოვის მიერ მისაღებ ჩარჩოებში“ ო. რას ნიშნავს ეს, უბ-
რალო მუქარას თუ სამხედრო ინტერვენციას? პოლონეთის
ნება - სურვილია თავის ოჯახში იცხოვროს წყნარად და
თავის თავრობასთან მშვიდობიანი მოლაპარაკებით, მისი
შინაური საქმეები თვითონ მოაგვაროს, მოსკოვის ჩაურე-
ვლად. უნებურად ისმება საკითხი, საბჭოთა რუსეთი
გაიმეორებს იმას რაც მან პრავაში, ან ბუდაპესტში ჩაი-
დინა? აი დილემა, რაც სამართლიანად აღელვებს მთელ
პროგრესიულ კაცობრიობას. ვისურვოთ რომ კრემლი ერ-
თხელ კიდევ არ შეარცხვენს რუსის ხალხს, არ შეეხება
ღირსეულ პოლონეთს, რომლის ნება - სურვილია ნამ-

დეილი დემოკრატიული გზით გადასწყვიტოს მისი შინა-
ური საკითხები, რათა პოლონეთი გამოვიდეს იმ კატას-
ტროფიული ეკონომიური მდგომარეობიდან, რომელიც
ნაყოფია პოლონეთში არსებულ პოლიტიკური სისტემისა.

წელს „პლონ“ -ის გამომცემლობამ გამოუშვა ისტორი-
კოს დ. ვერნერის მეტად საინტერესო წიგნი წითელ არმი-
ის ისტორიაზე.

„კუმშავადი გრაგნილიდან ს. ს. 20 ის სადისტანციო
ამფეთქებელ რაკეტამდე“. ვინაიდან დღევანდელ რთულ
და დაძაბულ მდგომარეობაში ბევრს ლაპარაკობენ საბ-
ჭოთა რუსეთზე, და კერძოთ კი მისი წითელი არმიის
ძლევამოსილებაზე, გაჯკანდნიერდით და ნებას ვაძლევთ
ჩვენ თავს ძალზე შემოკლებით ზოგიერთი მეტად საინტე-
რესო ადგილები ზემო ქენებულ წიგნიდან გავაცნოთ
ჩვენს მკითხველებს, მაშ უფრო დაუგდოთ წიგნის ავტორს:

„ისტორია გვასწავლის, რომ მთავრობები, რომლებიც
მთავარ უფრადლებას არ აქცევენ სამხედრო საკითხებს
ქვეყანას მიაქანებენ დალუპვისაკენ“ ამტკიცებს ლენინი,
ეს პრინციპი დარჩა უცვლელი დღევანდელ საბჭოთა მეს-
ვეურებისათვის - თანახმად ს. ი. ა. - ს ცნობებისა 1980
წლის ბიუჯეტმა 50 პროცენტით გადააჭარბა შეერთებულ
შტატების ბიუჯეტს. (175 მილიარდი დოლარის ნაცვლად
წარსული წლის 115 - ს.) „მუშათა და გლეხთა“ წითელი
არმია აღარ არსებობს, მისი ადგილი 1946 წლიდან დაი-
კავა საბჭოთა არმიამ, ყველაზე უძლიერესმა მსოფლიოში.
იყო დრო განაგრძობს ავტორი, რომ რევოლიუციით აღზ-
ნებული ბოლშევიკები 1917 წელს ფიქრობდნენ ჯარის
სულ გაუქმებას, და ამტკიცებდნენ რომ მისი არსებობა
სრულებით არ იყო საჭირო, სამხედრო ბეგარა ერთ ხანაზე
კიდევაც გააუქმეს, რამაც მხოლოდ სამი თვე გასტანა,
მათ ძალიან ადრე შეიგნეს მათი შეცდომა, და ტროცკიმ
სულ რამოდენიმე თვეში შესძლო ჯარის ჩამოყალიბება.
1918 წლის ოქტომბრის 1920 წლამდე ჯარის რიცხვი 200

ათას კაციდან ხუთ მილიონ კაცამდე ავიდა, რომლებიც საიმედოდ და სულ გაწრთენილნი იყვნენ ყოფილ იმპერიის მიერ. წითელმა ჯარმა შესანიშნავად შეასრულა თავისი ამოცანა. სამოქალაქო ომში ის გამოვიდა გამარჯვებულნი, დაამარცხა დენიკინი, ვრანგელი, კოლჩაკი, ჩეხების ლეგიონები და სხვა. 1931 წლიდან აიღო რა ხელმძღვანელობა ტუხაჩევსკიმ ის ვახდა იმ დროისათვის პირველთაგანი, მაგრამ სტალინმა განსაჯა, რომ ჯარსა და პარტიას შორის ხდება დაშორება, იწყება „წმენდა“ და ხერეტა ყველა მეთაურებისა, დარჩა ჯარი თავ მოკვეთილი. 1941 წელს ჯარი ადვილად მარცხდება გერმანელებს მიერ, ვერ უძლებს ამ უკანასკნელთა შემოტევებს და სტალინი იძულებულია ზოგიერთი, შემთხვევით სიკვდილს გადარჩენილნი, მაგრამ სანდო გენერლები ციხიდან გამოიყვანოს და სარდლობა ჩააბაროს.

1953 წლიდან რუსეთი თავის არსენალს ატომიური ბომბებით ავსებს და არ დაგვაფიწყდეს განაგრძობს ვერნერი, რომ საბჭოთა ტერიტორიაზე მოთავსებული ს, ს. 20 - შეუძლიან რამოდენიმე წამში ქალაქ ბრესტის თავზედ იყოს, მისთვის საბჭოთა შეიარაღება ბევრად სჭარბობს ამერიკელებისას. საბჭოთა სამხედრო მრჩეველები იმყოფებიან დედამიწის ყოველ კუთხეში, მათი ფლოტი არის უადრესად ძლიერი, შავი ზღვიდან ბალტიის ზღვამდე მიდის აზიის სამხრეთ - აღმოსავლეთამდე, მისი მეთაურია მარ.შალი დიმიტრი უსტინოვი, რომელიც ატარებს გენერალ - სმუსის ტიტულს, რომელიც არასდროს არაევისათვის არ მიუნიჭებიათ, გარდა სუვოროვისა და სტალინისას, რომელიც დიდი მნიშვნელოვანი მოვლენააო“

საბჭოთა ჯარების რიცხვი უცვლელად ოთხი მილიონია, ჯარისკაცის მდგომარეობა მძიმე და ძნელია. დისციპლინა რკინის, ვარჯიში შეუწყვეტელი, ჯარისკაცს კარგად აცვი, მაგრამ კვება ცუდია, რასაც ჯარისკაცი ადვილად ურიგდება. ოფიცრობა ახალგაზრდა და მრავალი, რომლებსაც აქვთ კარგი ხელფასი, და მრავალი დახმარებები. უმაღლეს - სარდლობის წევრები ხანში შესულნი არიან 71 - 73 წლიანი მეთაურები მრავლად არიან, თვით უსტ-

ნოვი 73 წლისაა. ჯარი არის ერის და პარტიის კუთვნილება, 80 - პროცენტი პარტიის წევრებია.

წითელ არმიას აქვს კიდევ ერთი უპირატესობა, არის პოპულიარი და აღსაესეა სიამაყით.

ასე თავდება ეს პირველი ტომი, მეორე ტომში ავტორი გვირდება გაგეაცნოს ამერიკის და ევროპის ჯარების ცეცხლის სიძლიერე და წითელი არმიის სუსტი მხარეები. ჩვენც აქ ვსვამთ წერტილს მომავალი ტომის მოლოდინში, მხოლოდ ვიტყვი, რომ თვით ამერიკის პრეზიდენტი რეგანი არ უარყოფს, რომ რუსეთის საზღვაო ფლოტი უფრო ძლიერია ჩვენი ერთით - ორი არტილერია, ერთით - საიმი, ხოლო ტანკები ერთით - ოთხი, ჩვენ დავკარგეთ მოცილეობა და ჩამოვრჩით საბჭოთა რუსეთსო, და აცხადებს ძალთა წონასწორობის დამყარებას. ის ნატორონის ბომბებში ხედავს, კიდევ შეუდგა, როგორც ამბობენ მის ფაბრიკაციას, დასასრულს პრეზიდენტი დასძენს, რომ გათავდა ის დრო, როდესაც ყველა გამვლელ - გამომვლელი რუსეთის ჩათვლით ფეხებს იწმენდენ ჩვენზე და დაბალ ლობეთ ქეთვლიდნო.

ჩვენ გვწამდა და გვჯეროდა, რომ მეოცე საუკუნის დასასრულში მეცნიერება ავიდოდა მისი განვითარების უმაღლეს საფეხურზე. ის იქნებოდა უაღრესად ჰუმანიტარული, კეთილშობილი, პროგრესული და ადამიანთა კეთილდღეობის პატიოსანი მსახური. ნეიტრონის ბომბის უპირატესობა ის არის, რომ ის არ იწვევს გალაქების ნგრევასო, ყველა ნაგებობაში რჩებიან დაუზიანებელნი. იხოცებიან მხოლოდ ადამიანები და ცხოველები, რომლებსაც უტანჯველად, უმტკივნეულოდ ხდებათ სული, ერთი სიტყვით ისპობა სიცოცხლე. ამასთანავე გვირდებიან, რომ რამოდენიმე ასეთი ბომბი საკმარისია მოსკოვს კონტინენტზე მთლიანად ადამიანთა მოდგმაო. ეს არის ცივილიზაციის უმაღლეს საფეხურზე აყვანა. ჰუმანიზმი, კაცის მოვალეობა და მისი კეთილდღეობისათვის სამსახური. ნუ თუ ამას გვიმზადებენ ჩვენი მართველები და ჩვენ ეს უნდა მივიღოთ მორჩილებით, უსიტყვოთ და გავხდეთ მათი გაუგონარი, აღმაშფოთებელი ველურობის თანამონაწილენი და ხელის შემწყობნი?!

1924 წლის აჯანყების დღე პარიზში

ოც სექტემბერს 1981 წელს პარიზის სათვისტომომ აღნიშნა ის დიადი დღე, რომელიც ჩაიწერა საქართველოს სიღიადის მატრიანეში. 1924 წლის აგვისტოს ხალხური აჯანყების სახელით დამპყრობელთა წინააღმდეგ. ამ სამგლოვი არო დღეს მთელმა პარიზის ქართველობამ სიყვარულით და მოწიწებით თავი მოიხარა იმ მებრძოლთა ხსოვნის წინაშე, რომელთაც არ დაიშურეს საყოველთაო თავისუფლების მოპოებისათვის, არც თავისი რაინდული ღვაწლიანი სიცოცხლე, და არც თავიანთი წმინდა სისხლი, რომელიც მათ ასე უხვად შეაპყრეს საქართველოა მეობის აღდგენას.

აჯანყების 57 წლის თავზე, დეკანოზ ილიამ ეკლესიაში შეასრულა ღვთის მსახურება, ყველა დაღუპულთა ხსოვნის აღსანიშნავად, შემდეგ მთელი ქართველობა შეიკრიბა ლევილის ძმათა სასაფლაოზე, სადაც დეკანოზ ილიამ აკურთხა ყველა საფლავები, რის შემდეგ ლევილის ქართულ მამულში გაიშალა სუფრა, რომელიც გახსნა სათვისტომოს თავმჯდომარემ ბატონმა ვიქტორ ხომერაკმა, რომელმაც ილაპარაკა ფრანგულად, და ქართულად - ილაპარაკა ამ დღის მნიშვნელობაზე და მოუწოდა ყველას იყენენ ედთად და მხნედ. სიტყვები წარმოატქვეს: დეკანოზ ილიამ, ლევან ფალავამ, მიხეილ ხუნდაძემ, რომელმაც ამ დღესთან დაკავშირებით მიესალმა პოლონეთის წცვა. დასასრულს სიტყვა წარმოატქვა სიმონ ზლიაძემ და დამსწრე ახალგაზრდობის სახელით ნ. ჭავჭავაძემ.

თითქმის 60 წელია, რაც შენ დაგტოვეთ იძულებით ჩვენო ლამაზო ქვეყანავ. შენზე უმშვენიერესი, შენზე უსაყვარლესი და ძვირფასი ქვეყანა ჩვენ ვერსად ვნახეთ. მშვიდობით, გამომშვიდობებთა ეს ჯადოსნური სიტყვა! იგი გამოუთქმელ სილამაზეს აძლევს, რასაც ჩვენ სამუდამოდ ვემშვიდობებით. მაშ მშვიდობით, დაგშორდით ხორციელად, მაგრამ სულით - გონებით შენთან ვართ და გისურვებთ გამარჯვებას ქართველო მხნე ერო. თქვენ უსათუოდ მოიპოვებთ ნანატრ თავისუფლებას. სიტყვა ლ. ფალავას თავის სიტყვაში.

დამსწრე.

10 მაის — 1981 წელს საფრანგეთში ჩატარდა რესპუბლიკის პრეზიდენტის არჩევნები.

პრეზიდანტის კანდიდატურა, რომელსაც დაუპირდაპირდა სოციალისტი ფრანსუა მიტერანი. გამარჯვება ამ უკანასკნელს ხვდა. სამი კვირის შემდეგ ახლად არჩეულმა პრეზიდენტმა, თანხმად კონტიტუციისა გაუშვა პარლამენტი და მოახდინა ახალი არჩევნები.

სოციალისტებმა აქაც დიდი და გაუგონარი გამარჯვება მოიპოვეს, მიიღეს აფსოლუტური უმრავლესობა, რაც ნას საშუალებას აძლევს მართოს ქვეყანა დამოუკიდებლად. დამახასიათებელია, რომ საფრანგეთის კომუნისტურმა პარტიამ განიცადა დიდი დამარცხება. მათი დეპუტატთა რიცხვი 80 - დან 40 - ზე დავიდა.

ს. ს. დ. - პარტიის საზღვარგარეთელი ბიურო უსურვებს წარმატებას, და ჩვენ მეორე სამშობლოს საფრანგეთს წინ სვლას, მშვიდობიანობას და ნივთიერ კეთილდღეობას.

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის წევრის ნოე რამიშვილის დაღუპვის 50 წლის თავზე, გადახდილი იქმნა პარიზის საზოგადოების მიერ, საეკლესიო პანაშვიდი წმიდა ნინოს სახელობის ეკლესიაში. დეკანოზმა მელიამ წირვის შემდეგ წარმოასრულა მეტად შინაარსიანი და მგრძობიარე სიტყვა.

დაიბეჭდა „ჩვენი დროშა“ (№ 96) რომელიც მთლიანად მიძღვნილია განსვენებულის ხსოვნას.

გამოვიდა ალ. კარგარეთელის მოგონება „ქაქუცა ჩოლოყაშვილი“ ელიზბარ მაყაშვილის წინასიტყვით.

მიუხედავად ავტორის პირადი მოგონებებისა, წიგნი საინტერესო მასალას წარმოადგენს ეროვნული გმირის მიერ წარმოებული ბრძოლების შესასწავლად.

ს. ს. დ. პარტიის პარიზის ორგანიზაციის კომიტეტი მწუხარებით აუწყებს საზოგადოებას, რომ ღრმა მოხუცებულობაში, ამა წლის 30 ივლისს გარდაიცვალა პარტიის წევრი - კარგი პატრიოტი ლეონტი ბალანჩივაძე. დაიკრძალა ლევილის ძმათა სასაფლაოზე. ორგანიზაციის წევრები ძმურ სამძიმარს უცხადებენ მის ოჯახს და ნაესავებს საქართველოში.

გარდაიცვალა ჯერ კიდევ ახალგაზრდა გ. გვეტაძე. დასაფლავებული იქმნა ლევილის ძმათა სასაფლაოზე.

„ჩვენი დროში“ თანაგრძნობას უცხადებს დამწუხრებულსა და მგლოვიარე რ. გვეტაძეს და მის ოჯახობას.

ნოე რამიშვილისადმი მიძღვნილ ჟურნალისათვის მი-
ღებული შემოწირულებანი. (დასასრული)

კარლო ინასარიძე	200 ფ.
ს. დონდუა	100
ბელგიელი მეგობარი	100
ლ. ნასყიდაშვილი	50
მ. სტურუა	30
გ. ბელ	20
„ჩვენი დროშის“ ფონდი.	
ჯ. ხაბულიანის მიერ შეგროვილი	1500 ფ.
მ. ხუნდაძე	300
კ. ინასარიძე	200
ბელგიელი მეგობარი	100
გ. ბარამიძე	100
ს. დონდუა	100
ლ. ნასყიდაშვილი	50
მ. სტურუა	30
გ. ბელი	20
გრ. წერეთელი	100
შ. აბაშიძე	100
ლ. ფაღვა	100
ნ. ბერიშვილი	100
თამარ გოლდმანი	100 დოლარი.

„ჩვენი დროშა“. — შემოწირულება გრძელდება, რედა-
ქცია დიდ მაღლობას უცხადებს შემომწირველთ.

Gerant : Pr. Intskirveli

R-896